

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva

Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 36 (339)

Leto VII

NOVO MESTO, 6. SEPTEBRA 1956

Urednik: — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva: Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Tele. — Varnost in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska: Casopisno-saložna podjetje «Slov. poročevalec» v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

Doživlja iz let narodnosvobodilne borbe so in ostanejo neizbrpni vir svetlih zgledov tovarištv, požrtvovalnosti, vztrajnosti, junaštva in nesebične ljubezni do sočloveka. Se in še bomo zajemali iz te bogate zakladnice, zlasti pa naš mladi rod, ki tako rad posnema vse kar je plemenito in dobro. — 3. koledarska četa Dolenjskega odreda novomeških tabornikov je na svojem pohodu po partizanskih poteh v Kumrovec pred IV. zletom tabornikov Slovenije obiskala tudi znanega partizana in narodnega heroja tovariša Vinka Robka v Dobruški vasi pri Skočjanu. Rad in v veseljem je tovariš Robek povedal tabornikom nekaj dogodkov iz velikih let borbe za svobodo, fantje pa so mu izročili tople pozdrave taborniške organizacije.

Straža pred svojim praznikom

Razen Novega mesta in Crnomlja je Straža pri Novem mestu najmočnejše industrijsko središče. Pečat industrijskega kraja ji dajejo podjetja kot je Opekarna Zalog, obrat NOVOLESA, železniška vozovna delavnica, mehanične delavnice avto podjetja Gorjanci, gozdna uprava, silos in še nekaj manjših obrtnih podjetij. Močna je dejavnost kmetijske zadruge, ki vpliva na krepitve naprednega kmetijstva, zlasti pa živinoreje. Majhna, a plodna površina obdelovalne zemlje na obeh straneh Krke je skrbno obdelana in letna lepo kaže. Zal lahko v teh jesenskih dneh opazite na poljskih poteh in stezah sprehanje kolaradarjev iz ene njive na drugo, dokaz, da za zatiranje tega nevarnega škodljivca premalo skrbe.

KRKA JE USTAVILA VODOVOD

Problemj Straže so podobni problemom drugim gostje naseljenih krajev. To so predvsem komunaina vprašanja. Dobiti stanovanje v Straži ni nič laže kot v kakšnem velikem mestu. Stanovanjski bloki na gornjem koncu vasi so dali najbolj potrebnim streho. Toda podjetja se širijo, število ljudi se večja, z njimi vred pa potreba po novih stanovanjih. S 13 milijoni stanovanjskega sklada, kolikor ga bo imel letos občinski ljudski odbor, bodo pospešili gradnjo stanovanj, zasebnih in družbenih. Zasebnikom, ki so že pričeli graditi, je občinski ljudski odbor pomagal s posojilom, da bodo lahko dokončali, nekaj stanovanj pa bo občinski ljudski odbor skušal zgraditi sam.

Vprašanje dobre pitne vode v kraju še ni rešeno. Samo Gor. nja Straža ima vodo iz novega vodovoda, ki so ga zgradili predanskim. Najbolj potrebna je dobro pitno vodo Vavta vas, ki nima nobenega studenca. Vodovod je treba speljati pod mostom čez Krko. To pa ni tako enostavno. 2 milijona bi stala gradnja vodovoda samo čez Krko. Svet za komunaina zadeve in občinski ljudski odbor sta že večkrat razpravljala o tem, kako bi spravili vodo čez svod, pa sta dva milijona trenutno prevelika ovira. Veliko bi ustregel prebivalcem s tem, da bi dobili vsaj eno izlivko pri mostu, da ne bi v Vavti vasi uporabljali za kuhinje in pitje ne preveč higienične Krke.

MOST V POLJU IN CESTA V ZALOGU

Gotovo je bil pameten sklep občinskega ljudskega odbora, s katerim je celotni sklad razdelil na krajevne odbore. Ti so s tem dobili osnovo za konkretno izvajanje nalog, sredstva

sklada pa bodo znatno pomnožena s prispevkom prebivalcev posameznih krajevnih področij. Krajevni odbor najbolj vedo, katera gozdna pota so najbolj potrebna popravila.

Leseni most čez Krko pri Polju ne služi več svojemu namenu, kar je velika prometna ovira. Tudi kot turistična posebnost tak kot je sedaj ni zaželen. Občinski ljudski odbor je na predlog svetov sklenil, da v družbenem planu predvideni sklad za komunaina dela porabi za obnovo tega mostu. Tudi les bo dal občinski ljudski odbor, za prevoz pa so se obvezali kmetje, ki most največ uporabljajo. Skrb za zgraditev mostu sta prevzela krajevna odbora Dolenjske Toplice in Polje, katerima most največ koristi. Občinski ljudski odbor upa, da bo most že letos zgrajen, vsaka-krat pa mora biti vse pripravljeno za gradnjo.

Občinska pot iz Gornje Straže v Zalog je stara boleča ranja občinskega ljudskega odbora in prebivalcev. Ob vsakem dežju je ta pot dobesedno poplavljenjena, prebivalci teh vasi pa odrezani od sveta. Če bi imeli vsaj most čez Krko, bi se slo. Pot pelje za Krko po mehlem terenu in je nižja od polja, zato je skoraj vedno mokra ali pod vodo. Šipanje z gramozom je brez pomena, ker ga mokra tla kar pogoltnjejo. Pot je treba temeljito obnoviti, jo dvigniti in utrditi s plastjo kamna, oziroma uporabiti makadamski sistem gradnje s prepusti in kanali. Tega pa občina ne zmore, trenutno tudi okraj ne. Toda potrebno bo ugrizniti v to kisko jabolko. Morda bo vprašanje pot ali ceste rešeno skupno z gradnjo kombinata za lesno predelavo, ki bo po odobrenem načrtu stal nekje ob tej cesti.

Na svoj praznik 13. septembra se Stražani že pridno pripravljajo. Kmetijska zadruga bo spet priredila razstavo, prav tako podjetja NOVOLES, vozovna delavnica in druga, sodelovali pa bodo verjetno tudi zasebni obrtniki. Tudi opekarna Zalog bo sodelovala na razstavi, kuharsko razstavo in razstavo ročnih del pa pripravljajo zadruga. Glavna proslava bo 13. septembra v Vavti vasi, v okviru praznovanja pa bo tudi več prireditev.

ZA ZBOLJŠAN CESTNI PROMET

Kot vsako leto izvaja tudi letos Tehnična sekcija uprave cest v Novem mestu nekatera manjša dela za izboljšanje cestnega prometa na Dolenjskem, v kolikor ji to dopuščajo sicer zelo skromna finančna sredstva.

Tako so na Mirni odstranili stari hlev, ki je zapiral pregled čez cesto prav sredi vasi. Pri Blatcih blizu Mokronoga so zgradili nov železobetonski most. Pri Žužemberku, Kočevju in Mladkovi so letos zgradili nad 1.400 kvam opornih zidov za zavarovanje cest. Letos so že tudi utrdili cesto Metlika—kolo-dvor, zdaj pa na podoben način utrjujejo cesto Crnomelj—Kanižarica. V teku so dela za razširitev ceste Novo mesto—Vavta

vas v vasi Potok, ki je bila res skrajno ozka in nevarna. Na isti cesti so letos napravili pri Srebrnicah betonski mostiček, kjer je bil dosedaj lesen.

Moskovi so sploh poseben problem dolenjskih cest. Veliko je še lesenih in med njimi dokaj slabih. Tehnična sekcija ima z njimi veliko skrbi. Letos so obnovili leseni most pri Dragutu, obnavljajo ga ju tudi v Dolenji vasi in pri Gorici vasi pri Ribnici. Tudi oba mostova v Kostanjevici sta letos obnovljena, most čez Kolpo pri Metliki pa bodo prebarvali.

Cesta skozi Sentjernejo in Kostanjevico je bila lani katastrofirana, letos pa so na ta dela v dolžini 1.600 metrov dali as-

Načrt in kredit za cesto v Kandiji

Tehnična sekcija v Novem mestu ima dogotovljen načrt in tudi nekaj denarja za preureditev ceste od Kandjskega mostu do železniskega prelaza v Kandiji. Z delom nameravajo pričeti že letos. Ta cesta je res nujno potrebna preureditve, zlasti še zaradi oddelkov bolnišnice, ki stoji ob njej. Cesta je zelo obremenjena s prevozom kremenčevnega peska v pralnico in na železniško postajo.

V NOVM MESTU SPET RASTEJO NOVE HIŠE

Te dni so začeli kopati Pionirjevi delavci temelje za nove hiše v Novem mestu kar na štirih krajih. Tako si gradi NOVOLES eno in dvonadstropno upravno poslopje pod novomeškim Prosvetnim domom, na prostoru, kjer je prej stala baraka čevljarške delavnice. Tudi Okrajna zadruga zveza bo dobila na še nezadani stavbni parceli ob cesti komandanta Staneta na temeljih bivšega Kokličevega hotela upravno in stanovanjsko poslopje z garažo. Vsa dan so bolj tudi razpredajo temelji štirinadvajset stanovanjske bloka mestne občine nad Kandijo na tako imenovanih »Znančevih« najvah, medtem ko si postavlja Okr. gozdna uprava dvonadst. upravno zgradbo ob Ragovski cesti. Vsa temeljna dela letošnjih gradenj stanovanjskih in upravnih hiš lepo napredujejo; močijo le načeti (na primer za upravne zgradbe Novolesa), ki jih je Projektivni biro pomankljivo izdelal, kasneje popravjal, a jih tudi sedaj še ni izgotovil.

Tekstilna tovarna NOVOLEKS gradi za svoje delavce in uslužbenca stanovanjske hiše na Marofu po vrstnem sistemu. Deset dvonovonovanskih hiš že stoji; pet od teh je že tudi zasedenih, pet pa jih je pod streho. Tehni-

Zdravstvena postaja v Straži

Kaže, da bo v Straži pri Novem mestu v kratkem odprta zdravstvena postaja. Prostor so že urejeni, prav tako imajo obljubljen potrebno opremo. Znamen del opreme je obljubil Železničarski zdravstveni dom v Ljubljani. Občinski ljudski odbor je prejel na razpis ponudbo zdravnika, ki bo stalno nameščen v Straži.

Nogometiški »ELANA« v nedeljo prvič na novem igrišču

V nedeljo popoldne se obeta Novomeščanom in okoličanom, ljubiteljem nogometa priložnost, da bodo pozdravili nogometase domačega »ELANA« prvič na novem igrišču novega stadiona na Loki (za Kremenovo pralnicno peska). Nogometno igrišče bo s prvo tekmo domačinov, ki se bodo pomerili z dobrim moštvovm kočevskega »Partizana«, izmočeno v uporabo. Upamo, da bomo v kratkem doživeli ugoden razmah nogometa, pri čemer želimo »Elanu« kar največ uspehovi Novomeščani, občite prvo nogometno tekmo na novem igrišču ob Krki!

Pogled na Vavto vas in del Straže (v ospredju), zadaj kopa Lubenskega hriba.

Živ je spomin na naše žrtve

Te dni je potovala po Dolenjski skupina izletnikov, katerih starši, bratje ali sestre so bili ubiti v NOB, ali so umrli po taboriščih.

Bilo je kakih dvajset fantov, ki so potovali peš od Ljubljane do Smarjških Toplic. V vsakem večjem kraju, kjer so prenočili, so kurili taborni ogenj in skupno z domačini in svojimi vodilci—starimi partizani, obujali spomine iz partizanskih let.

Tudi na Krki so fantje zakurili ogenj. Skupno z nekaterimi domačini, tov. Cirilom Jurčičem, predsednikom ZB na Krki, s starimi partizanima Okljem in Pokljem, so priredili lep večer. Poki je povedal nekaj doživljajev iz težkih trenutkov med NOB. Tov. Oki in Marjanca pa sta pripovedovala partizanske

doživljaje iz okolice Krke. Med zanimivim pripovedovanjem se je kdaj pa kdaj oglasila harmonika.

Ogenj je počasi ugašal in tudi spanec je začel fantom zapirati oči. Zadovoljni smo se razšli, fantje pa so v dišečem senju zaspani.

Za poljem je že dolga rdeča jutranja zarja, zemlja je postajala že topla od poletnega sonca, ko so si fantje oprli nahrbtnike in odšli.

Spored prireditev ob prazniku v Straži

Letošnje praznovanje krajevnega praznika v Straži, ki bo 13. septembra, bodo počastili z vrsto prireditev. V nedeljo 9. septembra bo otroška igra, v torek 11. sept. zvečer ob 20. uri pa pevski koncert. V nedeljo bo šahovski brzoturnir med šahisti Novega mesta in Straže. Kot lani, bodo tudi letos pripravili lepo gospodarsko razstavo, na kateri bodo sodelovali: kmetijska zadruga Straža, železničarska vozovna delavnica, obrat NOVOLESA, opekarna Zalog, verjetno tudi Avtopark in gozdna uprava, zadruga in kuharsko razstavo in z razstavo ročnih del, pa tudi zasebni obrtniki bodo pokazali svoje izdelke. Zvečer pred praznikom bo v družbenem domu v Straži akademija.

Glavna proslava bo 13. septembra popoldne na vrtu v Vavti vasi.

Vreme

ZA ČAS OD 6. DO 16. SEPT. Sredji septembra močne, toda kratkotrajne padavine z oblačitvijo. V ostalem suho, večinoma jasno in toplo vreme, le okoli 9. septembra je možno manjše poslabšanje vremena. V. M.

»Dober dan, tovariš komandir!«

Predstavljamo vam Ivana Gomizlja, komandirja postaje Ljudske milice v Šentjerneju, enega izmed tistih neutrudnih, skromnih in požrtvovalnih tovarišev, ki so posvetili svoje življenje naši varnosti, redu, miru in čuvanju ljudskega premoženja

»Hi, hi! se kiso nasmehe veselil voznik. »Lampo moram nesti v Šentjernejo. Grem, veste, kasno z vozom po cesti, glej pride naš komandir! — Nič, oče, nič je, luč boste obesili v voz ali pa kuzen. Kaj čem, grem in potrkam ob cesti, naj dajo luč. Danes pa luč nazaj, hi, hi.«

»Kdo neki pa je ta vaš komandir?«

Kmetič začudeno razpre oči in se zahihita: »Saj res, vi, vi ga ne poznate. Komandir je naš Gomizelj, kdo drug neki!«

Obisk pri komandirju postaje

Gori do oken Ljudske milice še vedno udarja živahen sejamski vrvež. Spodaj na cesti pekečeje konji. Volj zateglo mukajo. Lončarji zlagajo neprodano lončevino na velike kupe in nato na vozove, a Varadžinci ponujajo delovne čevlje kar mimoidočim na cesti. Ko kupčije ne uspevajo, hodijo s polnimi naročji obuval v občestne gostilne.

Gomizelj Ivan, komandir postaje Ljudske milice, ima nenavadno ostre in odločne poteze na obrazu. Roke podaja s prav tako mirno gotovostjo, s kakršno odgovarja kmetom, ko mu prihajajo priljubljati tatvine, Pa

le, da so konji najbrž neke med Beogradom in Šentjernejem; onkraj ne. Hruške vasi poznam zdaj ko svoj žep.«

»Kaj pa konjski tatje?«

»Obsojeni. Nekj Horvat Franjo in Horvat Milan iz Savske Patovine, tam onkraj Zagreba.«

»Ne, Šentjernejski skoraj ne morejo verjeti. Po treh mesecih? Ob cesti se tisto mrzlo jutro zbirajo ljudje in navdušeno mahajo okrašenim okrašenim konjem in voznikom na zapravljenih konjih. Novica o lovu na konjske tatove preleti deželo ko blisk.«

Pa pride čez nekaj dni star kmet tam daleč iz Siska: »E družje komandire, pre dve gozdine neko mi užee konje, molim vas hlepo...«

Sončno nedeljsko popoldne. Ljudje vro v strnjnih gručah iz gradiske cerkve in se razburjeno razgovarjajo. Vmes šviga sem in tja mežnar Škedelj in prepričljivo ugotavlja, da bo ob tem velikem zločinu ljudska oblast najbrž zaprla oči. Marsikatera ženska pobožno sklene roke in žalostno kima.

Kaj se je vendar zgodilo? Me-mašo so šentjernejskemu kaplanu Bončarju ukradli izpred cerkve kolo.

»Nikoli več ga ne bodo gospod videli,« meni mežnar.

Komandir Gomizelj takoj po prijavi tatvine telefonira na vse (Nadaljevanje na 3. strani)

50 let telesne vzgoje v Ribniški dolini

V Ribnici na Dolenjskem se te dni vneto pripravljajo na pomembno slavnico, ki bo zajelo celotno Ribniško dolino. Pod pokroviteljstvom tov. Zorana Poliča, predsednika Sveta za telesno vzgojo FLRJ, bo ribniški Partizan proslavil v nedeljo, 16. septembra 50-letnico telesne vzgoje v Ribniški dolini. V čast visokega jubileja, ki zajema obdobje 1906 do 1956, bo v Ribnici III. okrajni zlet Okrajne zveze Partizan Kočevje, na katerem bodo sodelovali tudi okrajne zveze partizanskih društev iz Ljubljane in Novega mesta. Računajo, da bo v Ribnici nastopilo na zletu kakih 1500 članov Partizana iz domačega okraja in približno 1400 telovadcev iz okrajev Ljubljana in Novo mesto.

V nedeljo k planinski koči na Debenci

Med znanimi partizanskimi kraji na Dolenjskem je tudi Debenc nad Mirno. Tu bodo v nedeljo, 9.9. proslavili šestdesetletnico obstoja planinske kočice, hkrati pa počastili spomin na padle tovariše in borca iz tega okolišja ter se spominjali dogodkov, ki so se med vojno vrstili pri partizanski koči na Debenci — Blatnem klancu pri Mirni. Obiščite prijazno turistično kočico, ki vabi izletnika v senco košatih bukev! Mladina iz Mirne in Mokronoga ter iz okoliških vasi pripravlja v nedeljo izleta na Debenc, kamor bodo prišli tudi mladinci s predvojnjskega centra v Zupzah. B. B.

S čiščenjem žit zatiramo sneti

Količina pridelka vsakega posevka je odvisna od kvalitete semena. Najpogostejše žitne bolezni so sneti in sicer: pšenična trda ali smrdljiva snet, pšenična prašna snet, ječmenova trda ali pokrita snet, ječmenova gola snet, ovsena prašna in ovsena gola snet, ržena bilna snet itd. Te bolezni se redno pojavljajo in zmanjšujejo pridelke, često od 20 do 30 odstotkov.

Za praktičnega kmetovalca je važno, da ve, ali je seme zdravo — če ne kako odstraniti sneti. Zato bom v glavnem obravnaval ti dve vprašanji.

Prašna ali gola snet pozna vsak kmetovalec in jo lahko opazi, ko so v začetku cvetenja klasi izrazito rne barve (tudi do 20 odstotkov). Tako črna masa predstavlja trajne troseljivne bolezni, ki jih veter raznaša na zdrave rastline in tako nastaja v času cvetenja okužba. Pri prašni sneti pšenice in ječmena trosi vsaki in kalček raste v dozorevajočem zrnu do klice. Na zrnu se lahko ključ vidi samo z drobnogledom. Pri prašni sneti ovsu zanese veter snet med pleve in semenski zarodek. Bolezen v vsakem slučaju miruje do setve. Po setvi in v času kaljenja nastane okužba same klice, same rastline.

Trde ali pokrite sneti se na posevku težje opazijo. Izurjeno oko opazi to bolezen še na zelenem posevku. Pri pšenici so klasi modrikasti, pri ječmenu in ovsu temnosive barve. Klasi je bolj redek in večkrat manjši od zdravih klasov ter štrli v višino. Če pogledamo zrno takih klasov, vidimo, da je bolj temno in napolnjeno s črno, vlažno snovjo, ki trosi gljivice. Tako zrno pri mlajvi razpada in pri tem velikanska množina trosov prehaja na zdrava zrna in v tla, kjer vzdržijo kaljivost dalj časa. V dobi setve se ti trajni trosi še enkrat s kaljenjem preobrazijo in okužijo v kaljeno rastlino, v kateri se z rastjo razvijajo gljivice, ki ob koncu rasti ob oblikovanju klasov, preidejo v klas. Pri tem igra seveda važno vlogo tudi sama temperatura tal v času kalitve pšenice in ječmena razvoj bolezni, ker kolikor je temperatura nižja od najugodnejše temperature za kaljenje pšenice, toliko se približuje najugodnejšemu razvoju bolezni in je v tem primeru močnejše napadena. Praktično: kolikor je rast pšenice in ječmena počasnejša, toliko bolj je napadena od sneti. Pri mlajvi sneti žit dobivamo moko slabe barve in neprijetnega duha.

V prvi vrsti moram poudariti važnost čiščenja semena. Zdravo in dobro seme ima značilno obliko in velikost,

Higiena pri živini

Živinoreja pri nas nekako počasi napreduje. Rodovniška živa je res že lep oblik, ima zadovoljivo moznost in je dokaj pravilno hranjena. Vendar higiena v hlevih in pri živini pa pri nas še malo ni na taki stopnji, kot bi morala biti. Kmetijski strokovnjaki si prizadevajo s predavanji in tečajmi dopovedati našim živinorejcem, da mora biti živa čista, a njihove besede ne zaležejo dosti. Čelo na živinskih sejmih je več kot polovica živali blatnih, slabo očišanih, kar vpliva na vsakega slab vtiš in napreda tudi na ceno živali.

Konjereji še bolje skrbijo za svoje živali, oni pripeljejo na sejme čiste konje, lepo očehane, z urejenimi in namazanimi kopiti. S ponosom razkazujejo kupcem svojo živino.

Tudi rejci govedu bi morali tako oskrbovati svojo živino in

Spet požar v Krasincu

Na Krasincu v Beli krajini in okolici vseh so imeli to leto že šest požarov. Tokrat je pogorelo 25. avgusta ponoči gospodarsko poslopje Bera Jakljevič. Škoda je bilo 700.000 din, zavarovana pa je bila še za 20.000 dinarjev.

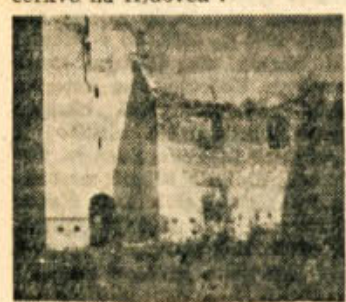
Skoraj očito je, da gre pri požarih na Krasincu in okolici za namerne požige neznanega zlobca. Potrebno je, da vsi prebivalci pomagajo odkriti nevarnega požigalca. Kot doslej vsi, je tudi požar pri Jakljevičevih nastal ponoči okoli 23.30, ko so prebivalci spali.

V Dobličanki je utonil

27. avgusta je utonil v potoku Dobličanka pri Jerneji vasi 63-letni Franc Držaj iz Jerneje vasi. Držaj je šel ta dan s športovko nad pižnovke, ki so se taredila v tej vodi. Verjetno je klečen skočil v vodo po ustrezno pižnovki. Ker pa je voda na tem kraju globoka okoli 3 metre in se je pri tem še zapletel v rastlinje, je utonil.

Odstranitev ruševin na Ajdovcu

Pred kratkim je Okrajna bestna uprava Novo mesto pod vodstvom šefa uprave tovariša Zuzka podrla ruševine nekdanje cerkve na Ajdovcu.

Ruševine pred razstreljevanjem. Spodaj v pasu se vidijo vložene mine.

Cerkev sv. Trojice na Ajdovcu je bila požgana med vojno skupno s prosvetnim domom in župniščem. V vseh treh poslopijih so se utrdili pripadniki izdajalske bele garde, povečini domačini, in z okupatorjevim orožjem napadali partizanske enote in pobijali naše ljudi. V noči od 11. na 12. december 1942 je Gubčeva brigada skupno z enotami Tomšičeve brigade napadla postojanko na Ajdovcu, ki je štela okoli 70 belogardstev. V osmih urah so partizanske enote strle odpor belogardistov in postojanko uni-

žali. Vse tri stavbe so med borbo zgorjele, pa tudi šola. Takoj po vojni je predsedstvo vlade LRS dodelilo za obnovu cerkve kredit, vendar do obnove ni prišlo. Domačini bi raje kot cerkev obnovili prosvetni dom, posvečen domačinu — škofu Gnidovcu, ki bi bil po njihovi zamisli tudi nekaj sponem belogardizmu in padlim belogardistom. Za take gradnje se seveda kredit za obnovu cerkve ni smel porabiti. Navozili so že apno, ki še danes stoji, in pripravili les, katerega pa je menda gradbeni odbor ali kdo drug razprodal. Tako po krivdi tistih, ki bi morali izvesti obnovo cerkve, ta ni bila obnovljena. Na kraju, kjer je prej stal prosvetni dom, je bila po vojni zgrajena nova šola, zidovi stare šole pa odstranjeni. Tudi zidovi župnišča se podirajo sami. Razpadajoče zidovje cerkve, ki je tik ceste in šole, je že resno ogrožalo varnost ljudi, zlasti visok stolp, ki je bil že močno razpokan. Sami domačini so predlagali, da je treba z ruševinami nekaj ukreniti, ker je nevarnost, da pride do nesreče.

Zaradi resne nevarnosti in na podlagi odloka OLO o obveznem odstranjevanju ruševin je Okrajna cestna uprava cerkev porušila z razstreljivo. zidove stolpa in ostale so položili 64 min z električnimi vžigalniki. Zaradi pokvarjenih vžigalnikov požaru miniranja z enim vžigom ni uspel. Morali so minirati posamezne dele. Škoda na sosednih stavbah ni bilo skoraj nobene, le nekaj opek je bilo razbitih, dokaz, da je bilo razstreljevanje izvedeno strokovno po dobro pripravljem načrtu. Pri razstreljevanju so pomagali čestarji iz semiškega in metliškega sektorja, ki so s tem tudi zaključili šestmesečni minerski tečaj, katerega jim je organizirala Okrajna cestna uprava. Taki tečaji so za čestarje potrebni in obvezni. Podobno kot na Ajdovcu bo treba čimprej odstraniti tudi ruševine cerkve in župnišča na Zafari pri Žužemberku. Tudi ti strleči zidovi, ki so prav tako nevarni, niso noben okras nove domovine in je potrebno, da čimprej zginejo. Vsekakor prej, ko bo prišlo do kakšne nesreče.

Ing. Linzner je nakazal preobrazbo kmetijstva, zlasti pri obnovi sadjarstva in vinogradništva. Le zadružna sredstva so

žalo, da za seme uporabljamo žita samo manj napadenih posevkov. Za kmetovalce pa je najpomembnejše, da medsebojno zamenjujejo semena. Za večje količine semen se pojavi pri razkuževanju vprašanje, kako vodo pravilno v toploti regulirati in sušiti material.

Pol suho razkužujemo pri zatiranju odkrite in pokrite sneti pri ovsu. Poleg živorebrovih preparatov, ki se jih tu uporablja v močnejši koncentraciji, n. pr. agrosana 400 gr na 100 litrov vode. Lahko se uspešno uporablja tudi raztopina formalina, to je 1 do 4 litra formalina na 100 litrov vode. — Seme se namoči, pokrije s prtom in pustí tako 2 ur. Formalin se pari in ta para formaldehida uničuje ključ bolezni, ki se nahajajo med plevicami in semenom.

Poleg tega pričakujemo vse, da je novi preparat semesan za opravevanje žit.

Toplo razkuževanje kadar se semenski materiel ogreva v topli vodi. To prilaga v posej pri zatiranju prašne ali odkrite sneti pšenice in ječmena. Najprej namakamo seme v vodi ki ima 20 do 30 stopinj Celzija 4 ure, nato pa še v vroči vodi 50 do 72 stopinj in to 10 minut. Pri nas rešujemo to

Polletni občni zbor v KZ Suhor

Kmetijska zadruga Suhor je imela 10. avgusta polletni občni zbor. Udeležila sta se ga tudi zastopnik OLO tov. Belopavlovič in zastopnik OZZ ing. Linzner.

Upravnik zadruga je poročal o trgovskem poslovanju, predsednik živinorejskega odseka pa o delu živinorejskega odseka pri KZ. Po poročilih smo razpravljali o dosedanjem in bodočem delu kmetijskih odsekov. Poročila so pokazala, da je najbolj delaven živinorejski odsek, ki ga vodi Anton Saje. Delo tega odseka se odraža v molzni kontroli in pradavanjih o higieni može. Razpravljali smo tudi o zavarovanju živine v obliki samopomoči. Člani so se strinjali s predlogom, da bodo izvolili poseben odbor pri živinorejskem odseku, ki bo sestavil pravilnik o zavarovanju in pridobil članstvo.

Podpredsednik OLO tov. Belopavlovič je nakazal vrsto problemov na področju kmetijstva, katere naj bi reševali člani kmetijskih zadrug v okviru pospeševalnih odsekov. Predvsem bi bilo potrebno obnoviti sadjarstvo. Belokranjske slive so bile nekot znane in cenjene, dajale so tudi kmetom lepe dohodke, danes pa cenijo zlasti primelce (suhe olupljene slive brez koščic), ki bi bile tur lahko lep vir dohodkov belokranjskih kmetov.

Lepa zamisel, ki kaže velik korak v napredku kmetijstva, je namerna obnova vinograda na Maletm vrhu nad Bušinj vasjo. Investitor obnove je KZ Suhor, ki bo v bodoče pripravljena dati svojim članom investicijske kredite za obnovo nasadov in gradnjo kmetijskih objektov: silosov in gnojniščnih jam. Kmetije dobro vedo, da je gnojnična jama osnova naprednega kmetovanja, toda mnogi se boja, da ne bi mogli odplačevati obrokev od najetih kreditorov. Ta bojazen pa je posledica zastarelega načina gospodarjenja. Marsikdo bi rekel drugače, če bi vzel v roke vinčnik in preračunal, kdaj in pod katerimi pogoji lahko najame kredit in kdaj lahko upa na dobiček.

Nujna je preusmeritev kmetijske proizvodnje. Gojiti bo treba one kulture, ki nam bodo dajale največ dohodka. Napočje je mnenje nekaterih kmetovalcev, da morajo doma pridelati prav vse, kar potrebujejo za svoje gospodarstvo, tako misljenje se dostikrat izkaže za nerentabilno.

Ing. Linzner je nakazal preobrazbo kmetijstva, zlasti pri obnovi sadjarstva in vinogradništva. Le zadružna sredstva so

lahko smotno izkoriščena in so tudi porok za rentabilnost. Zadružna zveza je pripravljena nuditi pomoč članom KZ pri načrti obnovi in asanaciji nasadov. Ekipa kmetijskih strokovnjakov bi proučila pogoje in izdelala načrte ter dajala potrebne nasvete pri obnovi nasadov.

Občni zbor je bil zelo zanimiv; želeli pa bi, da bi bili zbori zadružnikov pogostejši.

—ko—

Strela je skakala po celi vasi

Prebivalci vasi Gornji in Dolnji Kot pri Dvoru in Podgordza so bili 24. avgusta upravičeno prestrašeni. Strela je udarila ta dan kar v 7 hiš v obeh Kotih in še v nekaj hiš v Podgordzi. K sreči ni nikjer zanetila požara in tudi človeških žrtev ni bilo, pač pa je vrlega po tleh dve ženski in povzročila škodo na električnih napravah. Vasčani sumijo, da je vzrok divjanja strele iz ene hiše v drugo pomanjkljiva električna napeljava, kar bo verjetno tudi držalo. Strela je ta dan razsкала dva električna drovga. Prav bi bilo, da bi strokovnjaki povedali svoje mnenje, če slaba električna napeljava res lahko povzroči tako divjanje strele.

Tokrat pohvalno

»Za zaključek nekaj prometnega. Skozi kraje, koder sem potoval, vzdržuje promet podjetje »Gorjancic iz Novega mesta. Njegov vozovni park po videzu ni novejši; vsaj avtobusi, v katerih sem potoval sam, so bili stari, obrabljeni in pri enem je krov prav nediskretno propušal deževnico. V čast temu podjetju pa moram priznati presenetljivo točnost v prometu, dalje vse, prisebno upravljanje voznikov z vozilom, kar pri ozkem cestnišću, na ne preuč dobro vzdrževani cesti in pri nediscipliniranih voznikih s konjsko ali drugo vprego nikakor ni preprosta naloga. In da ne pozabim sprednikov: vsi so uslužni in obzirni do potnikov in jim v nepriljubljeni pozornosti izkazujejo po potrebi tudi pomoč, dajejo dobrodošle informacije in nasvete i. dr. Vse kaže, da je vodstvo podjetja v dobrih rokah, kuder pa zrel z resnim pojmovanjem dolžnosti in odgovornosti v javni prometni službi.«

(Joško Sottler v »Turističnem vestniku« štev. 9)

Nemirni Ciper

Nepopolni podatki iz britanskih virov kažejo takole, silko šestnajstmesečnega boja na otoku Cipru: Makariosa so pregnali na Seychelske otoke, bilo je 145 ubitih in 417 ranjenih, borci gibanja za priključitev Cipra k Grčiji so vrgli 871 bomb. K temu je treba prišteti še tiste, ki jih je britanski guverner feldmaršal Harding dal obsesti, vse tiste, ki leže po zapirih... Nekoč je bil to otok, ki so ga opevali pesniki zavoljo njegovih lepot, zdaj pa je na njem vsakdanja stvar delovanje vojaških sodišč, obsedno stanje, policijska ura, pretepanje dekčkov, ki demonstrirajo za priključitev otoka h Grčiji. Vse to spominja, močno spominja na vojno in sprčo vsega tega je življenje nezmožno tako za Ciprčane, kakor tudi za Angleže. Vendar je razvoj dogodkov potrdil pravilnost zahteve ciprskih Grkov po samoodločbi, po odpravi kolonialnega jarma na njihovem otoku.

Oglejmo si na kratko najnovejši razvoj dogodkov na tem nemirnem otoku.

Sredi avgusta so se na Cipru pojavili letaki s podpisom voditelja EOKA Digenisa. Poglavitno v letaku je bila ponudba, naj bi sklenili premirje ter nadaljevali pogajanja med Makariosom in Hardingom.

Harding je s možgani prošlega vojskovodje, ki rad uživa nad kapitulacijami nasprotnika, a doživlja poraze, popolnoma napačno presodil položaj. Očitno si je mislil, češ, zdaj pa je končno napočil moj čas, zdaj lahko postavim pogoje... In zato je zahteval popolno kapitulacijo. Borec EOKA naj polože orožje. Milostno jim je omogočil dve poti: ali se odselijo v Grčijo ali pa se predajo britanskim oblastem, ki jih bodo sodile, če so bili zapleteni v »terroristična dejanja... Vse njegove izjave in vsi njegovi ukrepi so izžarevali misel: gorje premaganim!

Na odgovor Digenisa, voditelja EOKA, ni bilo treba dolgo čakati. V novem letaku je bilo rečeno, da bo EOKA ponovno začela oboroženi boj, če se do 27. avgusta ne bodo začela pogajanja z arhiepiskopom Makariosom. Na Hardingovo domišljavi poziv na predajo orožja pa je Digenis ponosno odgovoril: Pridite in vzemite orožje!

Harding je seveda vse te pogoje postavil v soglasju, ali bolje, po navodilih britanske vlade. Zato je tudi londonska vlada objavila Digenisov »dnevnik«, ki so ga baje zapelele britanske čete. V njem je Makarios prikazan kot glavni povzročitelj vsega tistega, česar ga dolže Britanci. Drugače rečeno, vlada je po vsej sili skušala dokazati, da je Makarios vodja »terroristov« in da zato ni prav nič polician, da bi bil predstavnik ciprskega ljudstva na pogajanjih.

Clovek se ne more znebiti vtisa, da je bilo to dvoje v medsebojni zvezi. Igra je razumljiva: prikazati Digenisove bore kot navadne razbojnike, Makariosa pa kot njihovega tajnega kolovodjo. Prožno, kajne?

Vse to kaže, da Digenisova ponudba glede premirja in pogajanj Londonu ni prav nič pogoda. S prenehanjem sovražnosti bi odpadlo še poslednje opravilo za uveljavljanje Hardingove politike »svrste roke« in za Makariosovo preganstvo. Vrh tega — kaj pa nov ponuditi Harding na pogajanjih s Ciprčani, ki vendar zahtevajo samoodločbo, te jim pa Britanija ne bo dala, dokler ne bo k temu prisiljena.

V zadnjih dneh pa so se 20.000 britanskim vojakom na Cipru pridružile v zvezi z razvojem sušne krize še francoske enote — za zdaj okrog 5000 mož. Guverner Harding je tudi podpisal odlok, ki dovoljuje prihod na Ciper četam Britanske skupnosti narodov, ZDA in Francije.

Vse to pa spet kaže na nov moment v razvoju ciprskega vprašanja: Ciper je blizu Egiptu, zato ga hoče Velika Britanija po vsej sili ohraniti kot oporišče za pritisk na Egipt.

Kolonialistična politika se tako kaže na dveh straneh.

Generalni sekretar Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz-Tito je na Brionih sprejel delegacijo Združene delavske partije Poljske pod vodstvom sekretarja CK in člana Politbiroja Franciska Mazura. Poljska partijska delegacija je imela razgovore s predstavniki CK ZKJ o vlogi Partije v izgradnji socializma v Jugoslaviji, o strukturi Zveze komunistov in o notranjem partijskem življenju ZKJ. Delegacija se je zanimala za vprašanja gospodarskega sistema, delavskega samoupravljanja in samoupravljanja delovnega ljudstva po občinah in okrajih.

V Frago je prispela delegacija Zvezne ljudske skupščine pod vodstvom predsednika Ljudske skupščine Slovenije Mihe Marinka. Predsednik Marinko je v svojem govoru poudaril tradicionalno prijateljsko delovnih ljudi CSR in Jugoslavije in utrditev stikov med obema socialističnima deželama.

Ordnik poveljnik egiptovske vojske general Amer je izjavil, da je egiptovska vojska pripravljena za vsak primer in da je odlično opremljena z orožjem in strelivom.

V Italiji potekajo priprave na združitve Nemljene socialistične stranke in Saragatove socialnodemokratske stranke. O tem sta se načelno dogovorila Nenni in Saragat na nedavnem sestanku v mestu Pralognanu. Združitve obeh strank bo postopna.

Huda železniška nesreča se je pripetila v Indiji, nedaleč od mesta Hajderabad. Pod vlakom se je udri most. Posledje so reševalci našli 112 trupel, ostala žrtve pa še iščejo.

Ali bo meso res ceneje?

17. avgusta so imeli v prostori novomeške trgovske zbornice sestanek vsi predstavniki dolenskih mesarskih podjetij in mesarji. Sestanku sta prisostvovala tudi Tone Gabrčič, zastopnik podjetja »Mesnina« iz Celja ter zastopnika izvoznega podjetja »Gruda« in »Mesnina« iz Ljubljane.

V pogovorih se je na sestanku razkrila prava neobčutljivost vseh tistih faktorjev, ki poleg ponudbe in povpraševanja uravnavajo živino ceno na sejmih. Doslej so nakupovalci živine, prodajalci in kupecji po vrsti kršili navodila o navzidnih dogovorjenih odkupnih cenah in govejo živino visoko preplačevali. V celjskem okraju so vse kršilce navodil ostro kaznovali (nakupovalce z 10 stoletni dinarjev kazni, odkupna podjetja s 100, 200 tisoč in še višjo kaznjajo), pri nas v novomeškem okraju pa skoraj nikogar. Zato ni čudno, da so živinorejci iz ostalih živinorejskih predelov zaradi ugodnih cen pri nas večkrat zalitji naše sejmice z živino. Trenutno ima navzidno ceno živina na metliških sejmih. Preje so živinorejci iz Hrvaške prodajali živino v Karlovcu, toda odkar je tržna inspekcija v sosednji republikli ostro nastopila proti prekupčevalcem živine in navzidnem cen, so se sejmari preselili čez republiško mejo na metliška tla. Takrat bi bilo prav, da bi čakal živinorejce, ki venomer iščejo boljše tržišče in prepeljujejo živino tudi po 80 kilometrov iz sejma na sejem, v Metliki hladen sprejem ali vsaj tržna inspekcija. Toda zaradi lokalnih koristi (plačila sejmščih taks) metliški občini obisk tržne inspekcije nikakor ni bil prijeten, posebno, ko si je že ob njenem prvem nastopu živinski sejem preselil na hrvaško stran, na Jurjev-

akí Brod. Odtlej pa iz neznanih razlogov tudi tržna inspekcija iz Novega mesta ni prihajala na metliško sejmšče, tako da se je cena goveji živini na metliškem sejmju dvignila občutno nad povprečne cen na drugih sejmščih in da je postal metliški sejem pravi raj za prekupčevalce. Metliški sejem pa je vplival tudi na ceno goveje živine po vsej Dolenjski. Tudi kmetijske zadruga so kršile odkupne dogovore. Nakupovalci so kupovali živino kar »od oka«, ne da bi prej klasificirali v razrede in jo temu primerno plačevali.

Zastopniki mesarskih podjetij in mesarji iz novomeškega okraja so sprejeli sklep, da ne bodo plačevali najboljšo govejo živino dražje ko 125 dinarjev kilogram (doslej najvišja cena celo 148 dinarjev), toda povprečna cena živine se bo vrtila okrog 110 do 115 dinarjev za kilogram. Nakupovalci bodo živino le preko kmetijskih zadrug, kmetijske zadruga pa bodo prevzemale živino od kmetovalcev preko posebnih komisij, v katerih bodo živinorejski strokovnjaki. Te komisije bodo imenovali občinski ljudski odbori, ocenjevale pa bodo živino in jo razdeljevale v razrede na zadružnih dogonih, kamor naj bi kmetje pripeljali živino za prodajo morda vsakih 14 dni, in na sejmih.

Le s temi ukrepi bo mogoče urediti živinski trg na Dolenjskem. Sklepe sestanka bodo morali upoštevati vsi živinorejci, kupci in prodajalci živine, predvsem pa tržna inspekcija. Zastopniki mesarskih podjetij in mesarji so res sprejeli sklep, da ne bodo več kršili dogovornih cen (Uradni list FLRJ 6-56), ker jim to koristí, saj bodo ceneje kupovali živino, radovedni pa smo, če bodo nižje odkupne cene vplivale tudi na ceno mesa. Navsezadnje je vendar cilj vse dogovorne skupne politike pocenitev mesa v masloprodaji in pocenitev mesnih izdelkov.

Naročajte in berite
»DOLENJSKI LIST«
V TEM TEDNU NABIRAMO:
CVET jesenske reše (100 din), rdeče deteljice (100 din), LIST volčje češnje (belandone) (150 din), maline (40 din), borovnice (100 din), melise (150 din), smarnice (100 din), gozdne jagode (100 din), oskobilnega trpotca (80 din), pekoče koprive (40 din), vinogradniškega lapuha (60 din), c-ča (60 din), RASTLINO ženilja (140 din), materine dušice (30 din), gladilnika (40 din), zlate r-ge (80 din), KORENINE trobentice (150 din), malega divjega janeža (300 din), velikega divjega ja-

PREDSTAVLJAMO VAM IVANA GOMIZLJA

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

(Z obiska na miličniški postaji v Šentjerneju)

(Nadaljevanje s 1. strani) okolišne postaje ljudske milice. Hip nato zapro posebne mili- čarske patrole vse ceste.

V Ostrcu pri Skočjanu sta bila dva posebno brda »raupšice«, Miličniški so trikrat preiskali hišo in gospodarstva poslopja, da bi našli orožje — nič, Resnici je bilo treba do dna po drugi poti. Gomizelj gre sam v vatro- lo. Ko pride v gozdno, kjer ima prvi »raupšice« zidnico, opazi samo še, kako živine neka senca med trtjem in je ni več moč priklicati. Zidanica pa na ste- žaji odprta. Slaba vest.

Ko je prvi »raupšice« prebral priznanje drugega, je šel po puško s komandirjem, skrilo 2 ki- lometra od doma.

napadli Ivana Skodo in Franca Črtaliča iz Grobelj. »Kaj nam omogoči, da hitro rešujemo slučaje tatvin? Pravo- časne prijave ljudi in naša vztrajnost« razlaga komandir Gomizelj. »Nikoli ne vržemo puške v koruzo, pa naj izgla- dajo naloge še tako nereljive.»

Sumljivi bratanci in njihove aretacije sredi Šentjerneja

Pride prokurator Pieterskega samostana ves zaskrbljen in ko- mandirju Gomizlju. »Tovariši komandir, v našem samostanu sta najbrž dva skrivajca. V mo- drah oblekah sta z modrimi ba- retkami na glavah. Če bi...«

Šentjerneški miličniški so začeli ustavljanje avtomobile. V avtomobilu novomeškega »Ce- srača« je komandir Gomizelj kaj kmalu opazil dvojce modrih baretk.

Gomizelj aretiraj drugega »raupšice«, ki je mehkejši oreh ko prvi in tudi nima tako ko- smate vesti. »Raupšice« molči. Gomizelj ponovno nenadoma zbu- di lovca Somraka: »Daj, posedi mi lovsko puško! In tako sre- di zaslusnevanja aretirani »raup- šice« nenadoma čuje v sosednji sobi jezo komandirjevo pihane in kako nekdo razdira lov- sko puško. »Kaj si lo res na- šel?« vpraša miličniški komandir- ja. »Seveda. Vse je priznal. Kaj tvoj še vedno molči?« »Še ved- no.« »Tako?« Komandir stopl v sobo: »Zdaj pa kar hitro, klo- vek, kar hitro povej vse, kar veš. Le resnica te lahko reši. In »raupšice« skesano priznava.

To so samo drobci

To so samo drobci vsakodne- vne življenja na Postaji Ljud- ske milice v Šentjerneju. Tat- vin in vlomov je vsako leta manj. Celot fantovskih pretopov je na šentjernejskem polju mno- go manj kot pred leti. Resnejši naklepi pretop so povzročili letos 15. maja le Janex Luzar. Franc Cimerman in Alojz Go- rišček iz Dol. Stare vasi. Ših so izživali v Ledecu vas fante in

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 7. do 10. septembra: madžarski barvni film »Krvika glavo«. Od 11. do 13. septembra: ameriški film »Mož z revolverjem«.

DOM JLA — NOVO MESTO: od 7. do 9. septembra: ameriški film »Pod okrijem zakona«. Od 10. do 13. septembra ruski barvni film »Meti«.

»Kaj je res? Oboje je res. Naj- bolj res pa je to, da je Ljudska milica izrasla neposredno iz ljudstva, da bi mu varovala pre- moženje in skrbela za javni red in mir. Nekeč so zandarji za- pirali predvsem ljudi, ki so ogro- ževali kritični kapitalistični družbeni red, danes pa se Ljud- ska milica bori z vsemi, ki ro- varijo proti napredku ter škod- livo premoženju in gospodar- skemu razvoju naše sociali- stične države. Zato ni čudno, da prejemajo eden najboljših koman- dirjev LM v Sloveniji, Ivan Gomizelj, prav od ljudi, med ka- terimi živi, vse priznanje za svoje delo.

Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. Ponudbe poslati upravi podjetja.

DRAZBENI OKLIC

Na podlagi navodila o prodaji stanovanjskih hiš splošnega ljud- skega premoženja Občinskih ljud- skih odborov ter v zvezi z Uredbo o prodaji hiš splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-59) in uredbe o dopolnitvi Uredbe o prodaji stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ št. 31-33) razpisuje Občinski ljudski odbor Strazja Toplice.

Javno dražbo

ki bo 12. septembra ob 8. zjutraj v uradni prostorih krajevnega urada v Dol. Toplicah za nasled- nje hiše: 1. Enostanovanjska hiša z gospo- darskim poselopem na Travnem dolu, v kateri stanuje Franciška Ehit, skupna izključna cena 109 tisoč din.

Zahvalo

Vsem, ki ste spremlili našo MAGDO FINKOVO s Suhorja

na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahva- lujemo prostoru primerne za sta- novanje, izključna cena 70.000 din. Kupec je dolžan pred pričetkom dražbe položiti kavicajo v višini 10 do 20 odstotkov izključne cene. Ostale informacije glede navede- nih hiš lahko dobijo zainteresirani pri Občinskem ljudskem odboru v Strazi.

IZ MATIČNIH URADOV

Novo meslo

V času od 25. avgusta do 1. septembra je bilo rojenih 16 deč- kov in 15 deklic. Porok in smrti ni bilo.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Granešek Stiška iz Petrove vasi — dečka, Stih Pavla iz Jedinčice — dečka, Gm Martina v Vinjega vrha — dečka, Vene Terezija iz Dola — dečka, Murn Zuzana iz Pule — dečko, Činkole Justj iz Dobruške vasi — dečka, Jaklič Avgica iz Dol. Straže — dečko, Hodnik Manja iz Vinice — dečka, Maver Tomka s Potogove vrha — dečka, Klevišar Ivanka s Fra- tie — dečka, Gorenc Slavica z Ore- šja — dečka, Čedelč Matilda s Pogačevci — dečka, Stular Ivan- ka iz Radovčev — dečko, Kuk- man Martina iz Rudinje vasi — dečko, Deržar Ivanika iz Maho- vna — dečko, Avžin Pepca iz Rogovega — dečko, Gider Mar- jeta s Planine — dečko, Glavan Marica iz Dol. Straže — dečka, Ožanec Danica iz Broda na Kolpi — dečko, Zdravce Stiška iz Dol. Straže — dečka, Vodnik Ma- rija z Grčeva — dečko, Pink Marija iz Podhošte — dečko, Gorenc Antojina iz Straže — de- čko in dečka.

Naročnikom IN BRALCEM

Uporabljajte oglase v naš- nem tedniku, ki je najbolj razširjen list po vseh dolenc- skih krajih! Oglas do 19 be- sed 160 dinarjev, vsaka na- daljnja beseda še 12 din. Priblihek za šifro oz. naslov v upravi 30 din. Vsi naroč- nički Dolenjskega lista imajo pri naročilu malih oglasov 50 odstotkov popusta! Oglase lahko naročite osebo- no v upravi lista do vsakega ponedeljaka popoldne. Če ga naročite po pošti, priložite ustrežajočo vsoto in znamkah in naslovite kuverto: Uprava Dolenjskega lista, Novo me- sto, poštni predal 33.

Smolič obsojen na tri mesece

Zadevo cerkovnika Pavla Smoliča iz Dobrave pri Dobrn- lici, o kateri je pisal Dolenjski list pod naslovom »Komu sta pomagala žegnana voda iz Za- plazna in sv. Lucija iz Zalisca«, je obravnavalo okrajno sodišče v Novem mestu. Na podlagi u- gotovitev in delnih priznanj je bil Smolič obsojen na 3 mesec- ce zapor. Na sodišču je namreč priznal, da je nekaj denarja, ki ga je dobil od Sprajcarjeve v Žužemberku res porabil zase.

Malemu Jušu v spomin

V Podbočju so uredili cestno razsvetljava

Podbočjanom se je uresničila dolgoletna želja, dobili so ceno- razsvetljava. Za pred tremi leti so pri vsakem odboru Sociali- stične zveze ustanovili odbor, ki naj bi poskrbel, da bi osvetlil vsaj najnevarnejša mesta, ovinke in nezadostno zavarovano potok- no stugo. Odbor, ki ga je vodil Franc Pisanski, je nazivlje te- žavam delo dovršil. S pomočjo SZDL, bivšega OBLO Podbočje in sedanje občinskega ljudskega odbora Kostanjevica — Podbočje so bila zbrana sredstva in potre- ben material. Začetek je oprav- ljen in zdaj ne bo več veliko za- žav, da bodo razsvetlile še osta- le predele vase. Vaščani bodo znali ceniti in obraniti lepo pri- dobitve kraja. Vsem, ki so po- magali k napeljavi cestne razsvet- lave, iskrena hvala! Ta gre tu- di podjercu Elektro — Krško, ki je pomagalo z bakreni žico.

Otroci delajo škodo v gozdovih

Nedavno sem v Trebnjem srečal dečkljo, ki je nosila v eni roki posodo z mlekom, v drugi pa neko zelenje. Ko sem si ga pobliže ogledal, sem videl, da ima štiri vrščke s stran- skimi odgatkami zelenega bora- gignava, ki je pri nas redek in ga v naših gozdovih šele sa- dimo. Na vprašanje kje je to dobila, mi je odgovorila: »To smo natrgali v gozdu nad gra- dom«. Besedici »bomo natrgali« povesla, da je bilo najbrž več mladih drevesc, ki so jih otroci uničili. Spritno tega se ne smemo ču- diti, da se stari semenjaki glad- kega bora pri trebnjskem gra- du ne morejo naravno osem- niti in obnoviti. Tako se dela velika gospodarska škoda. Stari in učitelji bi morali otroke poučiti, naj ne delajo ško- de po gozdovih. Morda bi bilo tudi prav, če bi gozdarji v šoli zopet uvedli kratka poljudna predavanja o gozdovih, kot so bila spomladati o gozdnih požarih.

Naročajte in berite DOLENJSKI LIST! Dopisujte v DOLENJSKI LIST!

Novice iz Suhe krajine

Ce koga zanima, kako živimo pri nas, povemo, da dočak težavo, čeravno se je po vojni že veliko izboljšalo. Po večini se pe- čamo z kmetijstvom. Ker je polje- delstvo slabo donosno, nam stro- kovnjaki svetujejo, da se bolj oprtomno živinoreje in sadjar- stva. Živinoreje je kar dobro raz- vija in imamo nekaj živine v ro- dovniku, kmetijske družbe pa skrbe za dobre plemenjake. Pri- bližala se nam je tudi umetna osemenjalnica za krove, ki se- daje poslušje redno vsak dan ra- zen nedelje v Ambrozu. Tudi svinjoreja se počasi izboljšuje in veča. Za vsa živinoreje je izred- ne koristi agilni veterinar tovariš zaporo.

Hribar, ki je pred kratkim na- stopil službo v Žužemberku in je postal vnovično opravila. Pridelek na polju letos ne bo kaj prida. Se tuho malo, kar nam da škopa suhokrajnska zemlja, nam uničujejo stari nepovabiljeni gospe naših polj, divja prašiči- ca. Tem so še v zadnjem času pri- vlačili še nočni gostje na dveh nogah, ki odnašajo pse — čuvaje z njih v verigami vred. Tudi pri- jatelji druge tujje lastnine nas obiskujejo. Nedolgo tega je ne- znanec s kolom pobil na tla in oropal posestnika J. S. iz Prevoji. Odvzel mu je okoli 10 tisoč di- narjev in zapestno urko. Kmalu potem so tatovi ukradli v Žvirčah posestnici F. N. dve kozi. Zli- kovcem so organi LM že na sle- du.

naj se nehaj Pregovor pravi, da prilozita dela pijanca, kar je tu- di res. Pod oknom sod vina, v hiši preprij, v kuhinji pomanjka- vi, otroci strgani, vse to gre po- navadi skupaj. Posledice pijanče- vanja ne izostajejo. Ze loiski otroci popivajo, ker se nauče od starih in v mesto knjig sudejo v roki nož. Namesto da bi svoje mlade sile vlagali v koristno de- lo, se izživljajo v pretepih. Res- je, s tem moramo čimprej prene- hati, poročuje gostinca za takoj prepovedati.

Rudnina na Rihpovcu

Leta 1934 sta dve komisiji v prisotnosti geologov ugotovili, da je na Rihpovcu sloj bele ru- de. Razumljivo je, da so bili vaščani prijetno presenečeni. Ko so rudnino kemično anali- zirali, so dognali, da gre za apne- nence Ca CO3, 93% rude + 2% pimesli. To rudnino upo- rabljajo za kalcifikacijo kličih tal. Koliko je te rude se še ne ve; upamo, da bodo to strokov- njaki ugotovili in da bi začeli rudno kopati, kar bi bilo važno za gospodarski dvig trebnjske občine.

Nova mladinska delovna zmag

Sedem mladinskih brigad iz vse Slovenije je zaključilo grad- njo Brkinske ceste v koprskem okraju. 500 mladih graditeljev je dogradilo cesto, ki bo povezo- vala brkinsko področje z osta- lo Slovenijo. V dveh mesecih je mladina izkopala in prevzela nad 30.000 kub. m zemlje.

KAR S CELIM IMENOM!

V zanimivem in lepo napl- sanem sestavku »Med Krško in Dolenjskim gričevjem« v pravlkar izšli 9. številki »Tu- rističnega vestnika« (ki se, mimogrede povedano, razvija v čedalje prijetnejše in korist- no branje!), lahko beremo tu- di tale: »...Rad imam posebno do- lenjski cviček in povsod ga dosledno zahtevam. Zahtevam, a le redkokje dobim. V Ljubi- ljanju je to skoraj vsakdanji pojav, v Krški dolini pa s tem nisem računal. Tudi tam ti ga gostiči. Žal posebno državna in socialistična, neumorno po- nujajo in strežejo razne »ru- žice«, »admalince« itd., res dobrega cvička ali pristnega belega dolenskega vina pa dobiš te s težavo. Kaj njm mar, da imajo dolenski vi- nomarjčki ponekod še polne sodce, da ne vedo, kam bodo šli z letošnjim pridelkom, da ni- majo s čim plačevati davkov, ne menijo se za želje in za-

Obvestilo

Turistični biro Putnik Novo mesto opozarja vsa podjetja, ki nameravajo obiskati Završki otocje od 7. do 20. septembra, naj pravčasno naročijo avtomob.

Razpis

Zadružna mlekarna Novo mesto sprejme v službo: 1. Samostojnega knjigovodje (fi- nancnega) z ekonomsko solo in z leti prakse, ali nižjo solo z vsaj 5 let prakse. 2. Komerčialista z najmanj 10 let prakse, po možnosti s srednje- šolsko izobrazbo. 3. Skladničnika z večletno prak- so in trgovsko izobrazbo.

Obstolsko železnico že gradijo

Dolgoletna želja slovenskega in hrvaškega prebivalstva vzdolj Sotle, da bi dobilo boljše zveze z ostalimi predeli države, se letos uresničuje. Enote JLA so začele graditi železniško progo, ki bo tekla od Sule do Kum- rovcov po hrvaški strani Sotle, pri Kumrovcu pa bo prešla na slovensko stran in povezala naj- brže Pristavo in Mesinjce s Poljčani. Nekateri se ogreva- je, da naj bi nova železnica tekla mimo Rogatca proti Zeta- lam in v Ptuj, o čemer bodo še razpravljali. Od Brezice do Do- bove oz. Sotle bodo najbrže po- tignili tretji tir. Spodnji tok Sotle bodo tudi regulirali in o- hranili več sto hektarjev plodne zemlje pred poplavlami.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

REPUBLIKSKA ODBOJKARSKA LIGA NAVZLIC KRATKIM PRIPRAVAM DOBER START

PARTIZAN (N. m.) : ILIRIJA (Lj.) — MOŠKI 3:0 (15:10, 15:12, 15:9). — PARTIZAN (N. m.) : ILIRIJA (Lj.) — ŽENSKE 3:1 (15:11, 15:4, 10:15, 16:14) Pesmistične napovedi o startu novomeških odbojkarjev se niso uresničile. Čeprav so odbojkarji leta teden dni pred tekmo pričeli redno trenirati, so zadovoljili šte- vilne gledalce. Moška sestrica domačega »Partizana« je tokrat popolnoma nadigrala Ilirijane, če- prav so ti baje imeli v Portorožu specialne skupne treninge za je- senaki deliške. Dobri servisi Do- lenca, Goleža, Sonea in ostalih so precej pripomogli, da je Ilirija tako hitro položila orožje.

Za zaključek še na kratko o razporeditvi jesenskega dela sloven- ske odbojcarske lige. V II. kolu se boša 8. septembra novomeški ekipi v Kamniku pomerili z ustrednjima ekipama OK Kamnik. Naslednje nedelje bodo Novome- ščani spet gostovali v Ljubljani. Moška vrsta se bo pomerila z ZOK Ljubljano, ženske pa z vrsto Papirničarja iz Vevč. Vse nasled- nje tekme pa bomo gledali doma, kjer bodo gostovali zaporedoma Jesenčani, nato ljubljanska Olym- pia in kot zadnji, najhuši konpa- kurent Novomešanov, FUZINAR iz Raveu. Torej bodo vse važnejše tekme, razen z ZOK Ljubljano, na domačem terenu, kar je preje- čeniška pomena. Za sedaj smo optimisti in lahko upamo na prvo mesto.

ŠKERLI, ING. VOLK IN KOBLER NA SPOMNEM TURNIJU

Gorenjski šahovski odbor v Kranju prireja vsako leto dva velika turnirja na Rabu v spomin živega šahista. Tudi letos bodo po- leg turnirja za otročje in mlado- skih kandidatorov priredili turnir prvo in drugokatelnorokov, na ka- terega so povabljeni tudi trije Dolenjski, ker Sita in Sitar zaradi študija ne moreta sodelovati, bodo Dolenjsko zastopali Škerli (Novo mesto), Ing. Volk (Kočevje) in Koblér (Crnomelj) Turnir bo od 5. do 13. septembra. Dolenjskim predstavnikom žel- mo obilo uspeha in dober plas- man!

ZACELI SO...

Na novo oživljeno športno dru- štvo »Elane« iz Novega mesta je odigralo svoje prvo tekmo za pre- vensivno Nogometne podzveze Ljubljana v nedeljo, 3. septembra. Grouspilja s tamošnjim »Parti- zanom«. Po razmerov in zanimivi in naporni tekmi na slabem ter- enu in ob hudi vročini je zabe- ledilo SD Elan svoje prve točke z zmago 2:0 (2:0). Po potoku igre ni bila razlika lahko večja, saj med ostalimi sedmimi ni priznal Turkozeva prostega strela. Šerli zaradi offsidea, številni ostri strelji napada pa so zadeli vrata ali šli tik vrta v aut.

ŠAH

Moštviti sta nastopili v nastavah: PARTIZAN Vrhnika: Pečkar 29, Kune 6, Anžič 11, Krakovec 14, Stular 8 in Šladič 2. PARTIZAN Novo mesto: Golež 24, Medić 10, Fuja 12, Setina 9, Medić 5 in Bele 1. P. M.

KOŠARKA

KOŠARKARJI Z VRHNIKE SO PREMAGALI NOVOMEŠČANE Z 11:81 (8:27)

Atletski miting v Novem mestu

Zadnje soboto so se atleti TVD Partizana spet zbrali na Loki. Udeležba ni bila številna, kajti večina tekmovalcev je še odsotna. Nastopilo so samo tisti, ki so se šele dalj časa pripravljali za bližnjo tekmo. V splošno bodo nastopili še na državnem prven- stvu v Zagrebu, prihodnji teden pa na mladinskem prvenstvu v Sisku. Najboljši so bili naslednji: 50 m mladinci: 1. Kotnik 8,7; 2. Kožar 8,9. 100 m mladinci: 1. Zure 7,4; 2. Potrč 7,7; 3. Gabrijelič 8,1. Tek 300 m: 1. Doki 2,09,6. Tek 1.500 m: 1. Lipar 4:26,5. Met diska — član 1. Dolenc 35,80; mladinci: 1. Potrč 37,54; mladinci 2. Kožar 23,69. Met krogle — član 1. Dolenc 11,4; mladinci: 1. Potrč 11,87; članke — 4 kg: 1. Kožar 9,34, mladinke — 3 kg: 1. Kotnik 10,33. Škok v višini: 1. Potrč 17,3; 2. Zure 15,3; mladinci: 1. Kožar 13,7; 2. Kotnik 13,7. Škok v daljino: 1. Zure 8,93 m.

BRZOPOTNEŽNO PRVENSTVO V STRAZI

Okrajni šahovski odbor je sklenil, da priredi v nedeljo, 9.

Občinski ljudski odbor Občinski komite ZKS Občinski komite LMS Občinski odbor ZB Občinski sindikalni svet Občinska gasilska zveza STRAŽA pri NOVEM MESTU

Velikastavka kranjskih tekstilcev Od Novega mesta do Kumrovca

S pohoda Dolenjskega odreda in IV. zleta tabornikov Slovenije

Slavko Beznik

(Nadaljevanje in konec)

Celo kranjska duhovščina je v začetku koketirala s stavkajočimi, obetajoč si pri tem določene politične koristi. Najbolj aktiven pri tem je bil dekan Škerbec, ki je hotel speljati vodo na mlin najreakcionarnijših krogov v katoliških sindikatih. V nekaterih primerih je imel celo maše v podjetjih. Toda kmalu se je tudi on »premislił.

Odočna akcija kranjskih in vseh slovenskih delavcev, ki so jo vodili komunisti, je bila pest v obraz tudi takim politikantom, ki so hoteli iz nastalega položaja kovati zase političen kapital.

»NEZAKONITOST« STAVKE IN ZAKONITOST NASILJA

Oblast je že od začetka poskušala s silo zadušiti akcije stavkajočih. V začetku je sicer to skrivala pod plaščem »skrbni za blaginjo delavcev, toda čim večji obseg je zajemala stavka, tem nestrpnješa je postajala oblast in tem manj je skrivala svoje namene, da z brutalno fizično akcijo zatre to delavsko gibanje. Ob koncu stavke je kraljevska banska uprava na vsa usta začela govoriti, da »stavkajo delavci na nezakonit način, samo da bi opravičila svoje nasilno početje.

16. septembra, v zgodnjih jutranjih urah, je poseben vlak pripeljal v Kranj 500 gojencev beogradske žandarmerijske šole in vsi ljubljanske policije. Ustavil se je nad Jugoslovci in žandarji so na silo zasedli tovarno ter zlomili odpor delavstva. Po zlomu stavke v Jugoslovski je končala stavka tudi v drugih podjetjih. Nekje so izpraznili delavci tovarne prostovoljno, drugod so jih izgnali s silo. Zaradi takega postopka je

seveda nastalo med ljudmi silno ogorčenje. Za to je moralo srečno načelstvo v Kranju 16. septembra 1936. leta izdati posebno »Naredbo«, s katero so bili prepovedani vsi sestanki in zvezi z mednim gibanjem, vsako zbiranje ljudi v skupinah in vsi shodi; uvedena je bila policijska ura v gostilnah itd. Kraljeva banska uprava pa je morala 23. septembra izdati poseben razglas, v katerem je poskušala zanikati govorice, da je bilo pri izpraznitvi tovarn v Kranju »večje ali manjše število delavcev ranjenih«. S tem je

Stavkovni odbor v »JUGOBRUNI«

vsnaj delno poskušala pomiriti ljudi, ki se s takim načinom »razpravljanja z delavci« niso strinjali.

PRAVI VZROKI ODPUSTOV

Po nasilnem zlomu stavke so se znesli nad delavstvom tudi lastniki tovarn. Mnogo delavcev so odpustili, predvsem tiste, o katerih so menili, da so stavko organizirali. V Trzinu je Glanzman odpustil 82 delavcev in je od mnogih potem zahteval, da mu — kot pogoj za ponovno zaposlitev — povedo, kdo so bili organizatorji stavke.

Lastniki podjetij so seveda odpuste motivirali z najrazlič-

nejšimi izgovori, samo s pravih razlogom niso prišli na dan. Največ se jih je izgovarjalo s tem, da je »podjetje zaradi stavke izgubilo precej naročil«. Pravi vzrok je morda najbolj odkrito povedal lastnik Tekstilindusa Heller, ki je dejal, da je odpustil 14 delavcev pač zato, ker je »izgubil zaupanje vanje«. Povedal je tudi, da noče v svojem podjetju nobene delavske organizacije, da pa si bo zaupnika postavil sam in to svoje lastne.

Stavka je bila nasilno zadušena, a je vendar uspela. De-

lavski razred je pokazal svojo moč. Zavedel se je samega sebe. Naredil je življenjski izprij pred zgodovinskimi dogodki, v katerih se je afirmiral kot nosilec revolucije.

Teh nekaj skromnih kronoloških podatkov naj bo spomin na velike dogodke pred 20. leti. Ob razmišljanju o teh dogodkih nam pravzaprav šele popolnoma jasno in plastično stopi pred oči tista ogromna razlika med nekdanj in danes, šele ob tem so nam vidni tisti ogromni koraki, s katerimi stopa naš delavski razred v naši novi družbeni ureditvi, naš delavec-upravljalec, lepši prihodnosti nasproti.

Kitajska bo imela 1 milijardo prebivalcev

Očeno 2 milijarde in 680 tisoč ljudi živi na svetu. Nad polovico v Aziji. Po številu prebivalcev je na prvem mestu Kitajska — 582 milijonov prebivalcev, za njo je Indija — 377 milijonov. Sovjetska zveza — 214 milijonov, ZDA — 162 milijonov. Računajo, da bo Kitajska okrog leta 1990 dosegla 1 milijardo prebivalcev.

Naš pohod v Kumrovec je imel dvojni namen: scenaristi člansko Rodu gorjanskih tabornikov s sirovno preteklojdo NOB v predelih ob Krki in Sotli in mu omogočiti, da vsaj malo doživi to, kar so doživljali borci partizanov med NOB. Obtem so izkoristili udeleženci pohoda čas za zadnje pripravne na tekmovanje v poljskega ognjišča pa je natančno določil, da se pripravijo večerja.

Zvečer smo ob tabornem ognju obhajali spomine na preživetje tabornikov, oglašila se je taborniška in narodna pesem, ki je privabila domačine. Prehitro je bila ura deset in z njo čas počitka. Le nočna straža je ostala ob tleči žerjavci, v gostilniški hiši pa je našla zaveže diskarna »Spelca« in pozno v noč je Črni Som tiskal »Kurirja« in dnevno povelje za naslednji dan.

Seznamjali smo se tudi z dolenjskim kinetom. Kolesarska četa, ki je imela nalogo poslati vsak večer primaren prostor za tabor, je imela srečo. Vedno je naša prireditev prosor in naklonjeno prebivalstvo. Ko sta 1. in 2. četa (pešci) proti mraku prišli na dogovorjeno mesto, je bil navadno tabor že postavljen, iz poljskega ognjišča pa je zazvanjal dim, da se pripravijo večerja.

Zvečer smo ob tabornem ognju obhajali spomine na preživetje tabornikov, oglašila se je taborniška in narodna pesem, ki je privabila domačine. Prehitro je bila ura deset in z njo čas počitka. Le nočna straža je ostala ob tleči žerjavci, v gostilniški hiši pa je našla zaveže diskarna »Spelca« in pozno v noč je Črni Som tiskal »Kurirja« in dnevno povelje za naslednji dan.

sodeloval pri delovni akciji za novo preči in tako pokazal svoje pripravljenosti za skupne napore. V Kumrovcu smo si prvi postavlili nametle družinskih šotorov, prav sredi tabornega prostora. Črni Som je s sodelavci postavil ob vhodu učilnico napis »Baza 26«. Začet se je IV. zlet ZRS.

Potekali je v znamenja tekmovanja v taborniškim mnogoboju, vsaj je od okroglo 100 udeležencev tekmovalo 138 skupin s preko 500 tekmovalci. Taborniški mnogoboju obsega tekmovanje v postavljeni kategoriji, v signalizaciji in orientacijskem teku. Tekmovalci in tekmovalke so razdeljeni v starostne skupine: A (do 15 let), B (15-18 let) in C (preko 18 let).

Starešina ZTOJ Sergej Kraigher in generalmajor Ratko Vujočić med novomeškimi taborniki, zmagovalci taborniškega mnogoboja v LRS za leto 1936

rog prebudil iz globokega sna. Naselje šotorov je v kratkem času izginilo. Četo so se postrojile, komandirji čet so raportirali komandantu in prejele nalogo za naslednji pohod.

Prvi dan tekmovalca (v četrtki) nas je močno oviralo deževno vreme. Tudi naslednji dan nas je hotela motiti nevihta, vendar so bila vsa tekmovalna izvedena po programu. Tekmovalci A in B skupine so morali teči po raznovrstnem terenu, vendar so vse skupine izvršile naloge in prišle na cilj. V soboto dopoldne so bila tekmovalna v mnogoboju zletju, čena ob lepem vremenu. Isti dan je prišlo v Kumrovec še 3 kolesarjev, med njimi šest bodočih tabornikov iz raznih dolenjskih krajev.

Nenavadna nesreča

To kar se je dogodilo pred kratkim nekemu francoskemu kmetu v bližini mesta Montargis, je res čudna nesreča. Kmet Roger Minier je s tremi konji rezal zadnje brazde na neki njivi, ko je zažutil, da se mu pod nogami poganja zemlja. Hitro je skočil nazaj in si s tem rešil življenje. V naslednjem trenutku se je zemlja namreč dobesedno odprla in vsi trije konji s plugom vred so izginili v velikem prepadu.

Izginili. Z lučjo je preiskal odprtino in ugotovil, da je spodaj prava podzemna jama s številnimi rovi, med katerimi sta bila dva dovolj velika, da se je v njih konji lahko izgubili. Raziskal je tudi ta dva rova vendar o konju ni bilo sledu. Geologi so takoj pričeli raziskovati jamo. Začasno so prepovedali kmetom dostop do sosednjih njiv, dokler ne bo preiskano celotno področje, na katerem je prišlo do te kaj nenavadne nesreče.

Mati umrla zaradi kačjega strupa

Kot poročila »Vesnik u sudus«, je ma pred kratkim na njivo Milica Bajčić iz vasi Bajčić blizu Han pješka. S seboj je vzela tudi dojenčka in ga z zibko vred dala pod hrkuško. Ko je prišel čas, da bi otroka nahranila, jo je ob pogledu na zibko, v kateri je otrok sladko spal, skoraj zadela kap. Pod vratom deteta je ležala v klopčeh zvitka kača in sikala z jezikom proti Milici. Iz strahu za otroka je mati hitro zgrabila kačo za glavo in jo vrgla daleč v polje. Toda kača jo je navzlic temu zdravila pčila; ker Milica ni šla po zdravniško pomoč, je na posledicah kačjega strupa umrla.

Kolesarska četa se je na poti iz Kumrovca ustavila tudi pred otoškim gradom

»Dušni pastira« - morilec žensk

Pred dvema meseci je francosko mesto Lille zajela panika. Skoraj vsako drugo noč je bil v samotnih področjih mesta storjen zločin. Policija, domača in pariška, je bila vsa na nogah, toda o zločincih ne duha ne sluha. Umorjene so bile tri žene, zadavljene. Sledila je četrti, na isti način. Ko so že mislili, da je z »morijo« v Lilleu konec, se je zgodil nov zločin. Zadavljena je bila 31-letna mati nezakonkega otroka, delavca v tovarni, hkrati s svojim sedemletnim sinom. Nekateri so videli to pot, da je s kratka zločina odšel neki možič, atletske postave, v du-

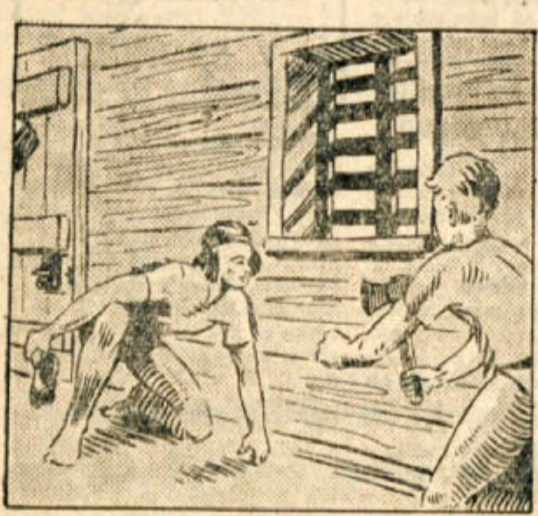
hovski obleki. Odrznel je v majhnem avtu črne barve. Policija je postala razburjena — tak avto in tako postavu ima župnik cerkve sv. Sebastijana. Je mogoče? In bilo je mogoče. Policija je ugotovila, da je ta župnik, »veliki dobrotnik fare in pobožen mož«, oče Jean, oseba, o kateri je že vsa Francija govorila kot o »močniku iz Lillea«. V vsaki žrtvi je imel odnose, z nekaterimi pa tudi otroke. In sklenil je, da se vseh teh žensk reši. Storič je to s svojimi dolgimi, izredno močnimi prsti in jih podavil.

Sprememba kitajske pisave

Kitajska pisava je gotovo najbolj zapletena, saj uporablja najmanj 50.000 različnih znakov. Ni čudno, če je nepismenost na Kitajskem zelo velika, saj se take pisave ni mogoče naučiti kar tako. Da človek lahko bere časopis v kitajščini, mora poznati najmanj 3.000 znakov. Na pobudo kitajske vlade delajo že dalj časa za uvedbo abecedne pisave s tridesetimi znaki. Tako se nova Kitajska modernizira tudi v tem pogledu.

V SAMOTAH PRAGOZDA

Priredil in marisal Saša Dobriča

139. Zdal sta bila brez strelnega orožja. Butanje na vrata je po neuspelem poskusu prenehala. Vilče je našel v koči sekiro. Z Rokom sta se postavila ob okno. V roki sta krčevito tiščala vsak svojo sekiro, da sprejmeta sovražnika, če bi poskušal vdreti skozi okno.

142. Ko je Dovgan sprejel Vilčev klic na pomoč, je takoj zbral ljudi in jih oborožene naložil v svoj avto. Skozi gozd je drvel kot še nikoli, s čem se deklica kaj zgodi, hočem krivovati vse, kar sem si pridobil, da ujamemo nočnega drhal in jo pošleš. Kakor si je zaslužila!

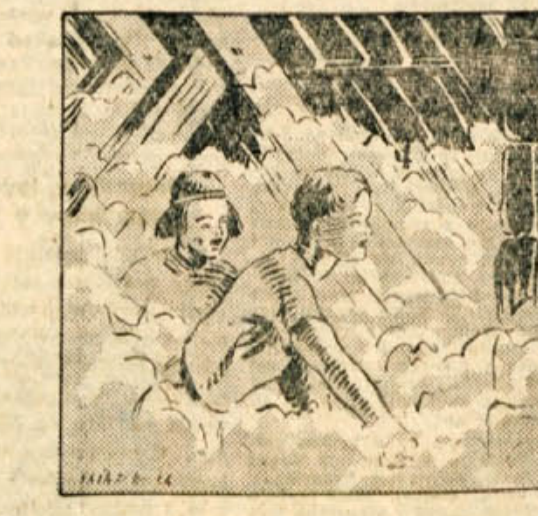
140. Ali čudno! Bilo ni nikogar. V mrtvi tišini sta začela sumljivo prasketanje. Kmalu je prostor napolnil dim. Zločinec so začajali kožo. Vročina je naraščala. »Pomoč pride prepozno. Skočiva ven! Nagla smrt je boljša!« Vilče je Roka komaj zadržal: »Počakajva še minuto! Pomoč ne more biti daleč!«

143. Koča je bila že vsa polna dima in na več koncih so plameni lizali notranjost. Deklica nista mogla več vzdržati. V košu sta skozi dim opazila lestev, ki je držala na podstrešje. »Če zlezava gor, ne prideva živa več ven,« je rekel Rok. »Samo nekaj minut se vzdrživa,« ga je hbral Vilče.

141. Med prasketanjem ognja sta slišala Brazgotinea, ki se je del pred kočo. »Smrkavca! Če nočeta ven, se pa evrta! Kar sama si izberita, kaj vama je bolj všeč! K vragu bliser, ki sta mi ga ukradla! Za skrivališče pa poltelji le ne bo mogel nihče povedati!«

144. Na podstrešje je skozi spranje v stehi prihajalo še nekaj svežega zraka, da sta si trenutno malo opomogla. Vilče je pazorno poslušal, če se morda že sliši avtomobilski motor. Tudi sreba je že pričela goret in podstrešje je bilo takisto polno dima. Težko sta dihala in Roka je zapustala zavest.

Novomeške

»Nudimo vam vsak dan ribe, čevapčiče in gramofonske plošče.« (Reklama na plakatu).

»Na, saj pravim, dandanes je že vse narobe in ni kot je bilo v starih dobrih časih!«
»Kaj pa je zopet?«
»Eh, kaj. Na Brezje sem šel na božjo pot, pa so me v cerkvi okradli!«
(Upokojenec iz novomeške okolice, ki je bil na Brezjah tuji ob zdravstveno knjižico.)

»Si bral, da so na Primorskem znižali ceno mesu?«
»Bral, da!«
»In kaj pravilno?«
»Mi pa ostanemo, kar smo bili!«

OKOLI PRVEGA

»Kaj, pol ure potrebuješ, da prideš čez Glavni trg? Saj je vendar tako kratak.«
»Da, res je kratak, kako je pa širok!«
Sivj Jalovec

Ribič se vrača domov...